

Tabaqalashtirilgan musiqiy ta'limning metodik asoslari va amaliy ko'rishlari

Madina Zokirovna Islimova
Buxoro davlat instituti

Annotatsiya: Maqolada tabaqalashtirilgan musiqiy ta'limning nazariy-metodik asoslari, pedagogik prinsiplari va amaliy tatbiqi masalalari kompleks tahlil qilingan. Tadqiqotda o'quvchilarni musiqiy qobiliyatlari, o'zlashtirish sur'ati, qiziqishlari va individual xususiyatlari bo'yicha tabaqalarga (guruhlarga) ajratish mezonlari, har bir tabaqa uchun maxsus dastur, repertuar va metodika ishlab chiqish tamoyillari yoritilgan. Tadqiqotda vokal, instrumental, nazariy va ansambl ta'limida tabaqalashtirish metodikasi, har bir tabaqa uchun moslashtirilgan pedagogik texnologiyalar, baholash mezonlari va o'quvchilarning tabaqalararo harakatchanligi masalalari tahlil qilingan. Maqolada shuningdek, tabaqalashtirilgan yondashuv orqali har bir o'quvchining maksimal musiqiy rivojlanishiga erishish, ta'lim sifatini oshirish, motivatsiyani saqlab qolish va muvaffaqiyat muhitini yaratishning amaliy yo'llari ilmiy asoslangan.

Kalit so'zlar: dastur ishlab chiqish, repertuar tanlash, pedagogik texnologiya, baholash mezonlari, individual rivojlanish, motivatsiya, musiqiy ta'lim sifati

Methodological foundations and practical applications of differentiated music education

Madina Zakirovna Islimova
Bukhara State Institute

Abstract: The article provides a comprehensive analysis of the theoretical and methodological foundations, pedagogical principles and practical implementation of differentiated music education. The study covers the criteria for dividing students into groups based on their musical abilities, learning speed, interests and individual characteristics, the principles of developing a special program, repertoire and methodology for each group. The article examines various forms of differentiated education - external and internal differentiation, level and interest-based differentiation - and their application in the practice of music education. The article also provides scientifically based practical ways to achieve maximum musical development of each student through a differentiated approach, improve the quality of education, maintain motivation and create an atmosphere of success.

Keywords: program development, repertoire selection, pedagogical technology, assessment criteria, individual development, motivation, quality of music education

Tabaqalashtirilgan (differensiallashtirilgan) ta'lim - bu o'quvchilarning xilma-xilligini tan olish va har bir guruh yoki shaxs uchun optimal ta'lim sharoitlarini yaratishga yo'naltirilgan zamonaviy pedagogik yondashuv. Musiqiy ta'limda bu yondashuv ayniqsa dolzarb, chunki musiqiy qobiliyatlar, iqtidor va qiziqishlar bolalarda juda turlicha namoyon bo'ladi. Ba'zi bolalar musiqiy iste'dodga ega bo'lib, tez o'rganadilar va professional yo'nalish olishlari mumkin, boshqalari esa o'rtacha yoki oddiy qobiliyatlarga ega bo'lib, musiqani umumiy madaniyat doirasida o'rganadilar.

Tabaqalashtirilgan musiqiy ta'lim nafaqat turli darajadagi o'quvchilar uchun mos mazmun va usullarni tanlashni, balki har bir o'quvchining maksimal rivojlanishini ta'minlash, uning o'ziga xos yo'nalishini qo'llab-quvvatlash va musiqaga bo'lgan qiziqishni saqlab qolishni ham nazarda tutadi. Bu yondashuvning metodik asoslarini bilish va amaliyotda to'g'ri qo'llash pedagogning professional kompetensiyasining muhim qismidir.

1. NAZARIY-METODIK ASOSLAR

1.1. Tabaqalashtirish tushunchasi va mohiyati

Ta'rif: Tabaqalashtirish - bu o'quvchilarni ma'lum mezonlar (qobiliyatlar, qiziqishlar, o'zlashtirish sur'ati, psixologik xususiyatlar) bo'yicha guruhlariga (tabaqalarga) ajratish va har bir guruh uchun o'quv mazmuni, metodlari, temposi va baholash mezonlarini moslashtirish jarayonidir.

Maqsadlari:

- Har bir o'quvchining maksimal musiqiy rivojlanishini ta'minlash
- Individual imkoniyatlar va ehtiyojlarni hisobga olish
- Ta'lim samaradorligini oshirish
- Motivatsiya va qiziqishni saqlab qolish
- O'quv yuklamasini optimallashtirish
- Muvaffaqiyat muhitini yaratish

Asosiy printsiplar:

- Har bir o'quvchiga bo'lgan ishonch va uning imkoniyatlariga hurmat
- Dinamiklik - o'quvchilar tabaqalar o'rtasida harakat qilishi mumkin
- Moslashuvchanlik - doimiy monitoring va korreksiya
- Gumanizm - hech kim "yomon" tabaqaga joylashtirilmaydi, har bir tabaqa o'z qiymatiga ega

- Shaffoflik - mezonlar va talablar o'quvchilarga tushunarli

1.2. Tabaqalashtirish turlari

Tashqi differensiatsiya (Vneshnyaya differentsiatsiya): Turli sinflar, guruhlar, yo'nalishlar yoki hatto muassasalar yaratish:

- Umumiy musiqa ta'limi va maxsus musiqa maktablari
- Umumta'lim va chuqurlashtirilgan musiqa dasturlari
- Turli yo'nalishlar (vokal, instrumental, nazariy)
- Professional va umumiy madaniyat guruhlari

Ichki differensiatsiya (Vnutrennyaya differentsiatsiya): Bir sinf yoki guruh ichida turli darajadagi o'quvchilar bilan ishlash:

- Darajali topshiriqlar berish
- Turli chuqurlikdagi materiallar
- Individual tempo va yuklamani moslashtirish
- Tanlash imkoniyatlarini taqdim etish

Darajali tabaqalashtirish: O'quvchilarni rivojlanish darajasiga qarab ajratish:

- Boshlang'ich (bazoviy) daraja
- O'rta (standart) daraja
- Yuqori (ilg'or) daraja

Qiziqishlarga asoslangan tabaqalashtirish: O'quvchilarning musiqiy afzalliklariga qarab:

- Klassik musiqa guruhi
- Xalq musiqasi guruhi
- Zamonaviy musiqa guruhi
- Aralash qiziqishlar guruhi

1.3. Tabaqalashtirish mezonlari

Musiqiy qobiliyatlar:

• Musiqiy eshitish: Absolyut, rivojlangan nisbiy, oddiy nisbiy, zaif musiqiy eshitish

• Ritm sezgisi: Yuqori (murakkab poliritmiya), o'rta (standart ritmlar), past (oddiy ritmlar)

• Musiqiy xotira: Tez eslab qolish (3-5 takror), o'rtacha (10-15 takror), sekin (20+ takror)

• Koordinatsiya: Yaxshi musiqa-harakat muvofiqligi yoki qiyinchiliklar

• Emotsional sezgirlik: Musiqiy obrazlarni his qilish va ifodalash qobiliyati

O'zlashtirish sur'ati:

• Tez o'zlashtiradigan: Yangi materialni tez qabul qilish, kam takror, mustaqil ishlash qobiliyati

• O'rtacha sur'at: Standart tempo, oddiy takrorlar, ba'zan qo'shimcha tushuntirishlar

• Sekin o'zlashtiradigan: Ko'p vaqt va takror, qo'shimcha tushuntirishlar, bosqichma-bosqich o'rgatish

Motivatsiya va qiziqishlar:

- Yuqori motivatsiya: Ichki qiziqish, professional yo'nalish, mustaqil mashqlar
- O'rta motivatsiya: Tashqi rag'batlantirish, umumiy qiziqish, regulyar mashqlar
- Past motivatsiya: Majburiyat sezgisi, qiziqishni uyg'otish kerak, maxsus motivatsiya strategiyalari

Individual xususiyatlar:

- Temperament va xarakter
- Psixologik xususiyatlar (ekstravert/introvert, emotsional barqarorlik)
- Jismoniy imkoniyatlar (ovoz diapazoni, qo'l anatomiyasi)
- Sog'liq holati va maxsus ehtiyojlar
- Ijtimoiy-oilaviy sharoitlar

II. TABAQALASHTIRISHNING AMALIY KO'RINISHLARI

2.1. Vokal ta'limida tabaqalashtirish

Diagnostika va guruhlash:

Ovoz turlari bo'yicha:

- Soprano (yuqori ayol/bolalar ovozi)
- Mezzo-soprano (o'rta ayol ovozi)
- Alto (past ayol ovozi)
- Tenor (yuqori erkak ovozi)
- Bariton (o'rta erkak ovozi)
- Bass (past erkak ovozi)

Tayyorgarlik darajasi bo'yicha:

1-tabaqa (Boshlang'ich daraja):

- Xususiyatlar: Vokal tajribasi yo'q yoki minimal, nafas kontroli zaif, diapazoni tor (5-7 tovush)
- Dastur: Nafas gimnastikasi, artikulyatsion mashqlar, oddiy xalq qo'shiqlari
- Repertuar: Bolalar qo'shiqlari, oddiy xalq kuylari, 3-5 ovoz oralig'idagi asarlar
- Metodlar: To'liq ko'rsatma, takrorlash, obrazli tushuntirishlar, o'yin elementlari
- Dars chastotasi: Haftada 1-2 marta, 20-30 daqiqa
- Natija mezoni: To'g'ri nafas olish, aniq talaffuz, oddiy qo'shiqlarni eslab kuylash

2-tabaqa (O'rta daraja):

- Xususiyatlar: Asosiy vokal ko'nikmalar mavjud, diapazoni kengaygan (oktava), dinamik soyalar
- Dastur: Vokal texnikasi, legato/staccato, fraza shakllantirish, ikki ovozli kuylash
- Repertuar: Klassik qo'shiqlar, romanlar, zamonaviy vokal asarlari, o'rta qiyinlikdagi duetlar

- Metodlar: Namuna va mustaqil ishlashning kombinatsiyasi, musiqiy tahlil, emotsional ifoda ustida ishlash

- Dars chastotasi: Haftada 2-3 marta, 40-45 daqiqa

- Natija mezoni: Texnik jihatdan to'g'ri ijro, musiqiy ifodadorlik, konsert dasturi tayyorlash

3-tabaqa (Yuqori daraja):

- Xususiyatlar: Professional yo'nalish, keng diapazoni (2 oktava va ko'proq), yuqori texnika

- Dastur: Murakkab vokal texnikasi, turli uslublar, opera ariyalari, konsert faoliyati

- Repertuar: Murakkab klassik asarlar, opera ariyalari, kantata, oratoriya qismlari, zamonaviy vokal muzikasi

- Metodlar: Mustaqil interpretatsiya, stilistik tahlil, professional yo'naltirish, master-klasslar

- Dars chastotasi: Haftada 3-4 marta, 60 daqiqa

- Natija mezoni: Yuqori ijro darajasi, individual talqin, musobaqalar va festivallar

Metodik yondashuvlar:

Boshlang'ich daraja uchun:

- Ko'p takrorlash va mustahkamlash
- Obrazli va o'yin texnikalari
- Emotsional qo'llab-quvvatlash
- Qisqa, tushunarli topshiriqlar
- Guruhli mashg'ulotlar (psixologik qulaylik)

O'rta daraja uchun:

- Texnika va ifodadorlikning balansi
- Turli janrlar bilan tanishish
- Individual va guruh ishlarining kombinatsiyasi
- Konsert tajribasini to'plash
- O'z-o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirish

Yuqori daraja uchun:

- Professional standartlar
- Individual repertuar strategiyasi
- Chuqur musiqiy tahlil
- Scenik mahorat
- Karyera yo'nalishi bo'yicha maslahat

2.2. Instrumental ta'limida tabaqalashtirish

Fortepiano ta'limi misoli:

1-tabaqa (Boshlang'ich):

- Texnik daraja: Klaviatura bilan tanishish, asosiy pozitsiya, oddiy melodik chiziqlar

- Dastur: Dona.inlar, bolalar albomi, oddiy etüdlar, 5 barmoq pozitsiyasidagi asarlar

- Repertuar: "Kichkina qo'shimcha", xalq qo'shiqlari aranjirovkalari, oddiy pyes'alar

- Mashqlar: Har kuni 20-30 daqiqa, oddiy takrorlar

- Natija: Nota o'qish, asosiy texnika, 10-15 oddiy asar repertuari

2-tabaqa (O'rta):

- Texnik daraja: Gama, akkordlar, etüdlar, pozitsiya o'zgarishi, pedal

- Dastur: Klassik sonatinalar, polifoniya asoslari, xarakter pyes'alar

- Repertuar: Barok (J.S.Bax invensiyalar), klassitsizm (Motsart, Haydn sonatinalar), romantizm (Shuman, Chaykovskiy)

- Mashqlar: Har kuni 45-60 daqiqa, texnik mashqlar + asarlar

- Natija: Yaxshi texnik asos, konsert dasturi (3-4 turli uslubdagi asar)

3-tabaqa (Yuqori):

- Texnik daraja: Yuqori texnika, murakkab faktura, virtuoz elementlar

- Dastur: Katta sonatalar, konsertlar, Chopin etüdlari, murakkab polifoniya

- Repertuar: Betxoven sonatalari, Chopin ballada va skertso, Liss etüdlari, XX asr musiqasi

- Mashqlar: Har kuni 2-3 soat, tizimli ishlar

- Natija: Professional ijro darajasi, konsert faoliyati, musobaqalarda ishtirok

Tabaqalashtirilgan yondashuv:

- Har bir tabaqa uchun alohida metodika

- Turli murakkablikdagi repertuar banki

- Individual tempo va yuklamani tanlash

- Tabaqadan tabaqaga o'tish imkoniyati (monitoring asosida)

- Har bir darajada muvaffaqiyat tajribasini ta'minlash

2.3. Musiqa nazariyasi va solfedjo ta'limida tabaqalashtirish

1-tabaqa (Bazoviy daraja):

- Mazmun: Asosiy musiqiy belgilar, oddiy ritmlar, 2-3 tovushli melodiylar

- Metodlar: Ko'p takrorlash, obrazli tushuntirishlar, o'yin texnikalari

- Topshiriqlar: Oddiy ritmlarni qarab chalish, 3-5 ovoz oralig'ida dikte, tanish melodiylarni ovozdan yozish

- Baholash: Shaxsiy o'sish, sa'y-harakat, asosiy ko'nikmalarni egallash

2-tabaqa (Standart daraja):

- Mazmun: Dur va moll gamma, asosiy intervallar, trizukordlar, oddiy modulyatsiya

- Metodlar: Tahlil va sintez, musiqiy dikte, namoyon qilish va yozish

- Topshiriqlar: 8 ovozli dikte, asarlarni tahlil qilish, ko‘rish va ovozdan kuylash
- Baholash: Standart mezonlar, bilim va ko‘nikmalar darajasi

3-tabaqa (Ilg‘or daraja):

- Mazmun: Murakkab akkordlar, alteratsiya, engarmonika, xromatizm, polifoniya
- Metodlar: Muammoli-izlanish, mustaqil tahlil, ijodiy topshiriqlar
- Topshiriqlar: Ikki ovozli dikte, murakkab ritmlar, harmonik tahlil, kompozitsiya

elementlari

- Baholash: Yuqori standartlar, ijodiy yondashuv, mustaqil fikrlash

Guruh mashg‘ulotlarida ichki differensiatsiya:

- Bir sinfdagi turli darajadagi topshiriqlar tayyorlash
- Kichik guruhlarda parallel ishlash
- Tez o‘zlashtiradigan o‘quvchilarga qo‘shimcha vazifalar
- Qiyinchilik sezayotgan o‘quvchilarga individual yordam

2.4. Ansambl va orkestr ta’limida tabaqalashtirish

Xor tashkili:

Ovoz guruhlari (tashqi differensiatsiya):

- Soprano xori
- Alto xori
- Aralash xor
- Erkaklar xori
- Bolalar xori

Darajali xorlar:

- Boshlang‘ich xor: Unison, oddiy ikki ovozli, xalq qo‘shiqlari
- O‘rta xor: Ikki-uch ovozli, klassik va zamonaviy repertuar
- Ilg‘or xor: To‘rt va ko‘p ovozli, murakkab polifoniya, a cappella

Orkestr tashkili:

Asboblar bo‘yicha (tashqi differensiatsiya):

- Torli orkestr
- Puflama orkestr
- Simfonik orkestr
- Xalq cholg‘ulari orkestri

Ichki differensiatsiya:

- Birinchi violinalar (murakkab partiya)
- Ikkinchi violinalar (o‘rta qiyinlik)
- Zaif o‘quvchilar uchun soddalashtirilgan partiyalar
- Solo imkoniyatlari qobiliyatli o‘quvchilar uchun

Ansamblar:

- Boshlang‘ich ansamblar (duo, oddiy trio)
- O‘rta darajadagi kamera ansamblari

- Yuqori darajadagi professional ansambllar

III. METODIK STRATEGIYALAR VA TEXNOLOGIYALAR

3.1. Dastur va mazmuni differensiatsiya qilish

Umumiy bazoviy dastur: Barcha o'quvchilar uchun majburiy minimum:

- Davlat standartlari talablari
- Asosiy musiqiy bilim va ko'nikmalar
- Umumiy madaniy kompetensiyalar
- Bazoviy repertuar

Kengaytirilgan dastur: O'rta va yuqori tabaqalar uchun:

- Qo'shimcha mavzular va kontseptsiyalar
- Kengroq repertuar tanlovi
- Chuqurroq nazariy bilimlar
- Qo'shimcha mashg'ulotlar va master-klasslar

Professional dastur: Yuqori tabaqa va iqtidorli o'quvchilar uchun:

- Professional yo'naltirish
- Murakkab va hajmli repertuar
- Ilmiy-tadqiqot elementlari
- Musobaqalar va festivallar tayyorgarlik
- Individual ta'lim traektoriyasi

3.2. Repertuar tanlash prinsipi

Boshlang'ich tabaqa:

- Badiiy qiymati bor, lekin texnik jihatdan oddiy asarlar
- Qisqa, tushunarli musiqiy obrazlar
- Takrorlanuvchi ritmik va melodik naqshlar
- Xalq qo'shiqlari va bolalar musiqasi
- Muvaffaqiyat kafolati

O'rta tabaqa:

- Turli davr va uslublar namunalari
- O'rtacha texnik murakkablik
- Emotsional va badiiy xilma-xillik
- Klassik musiqa asoslari
- Konsert uchun mos asarlar

Yuqori tabaqa:

- Yetuk kompozitorlarning murakkab asarlari
- Turli janr va shakllarda keng tanlash
- Texnik va badiiy qiyinchiliklar
- Individual interpretatsiya imkoniyati
- Musobaqa va professional dasturlar

3.3. Metodlar va usullarni differensiatsiya qilish

Boshlang'ich daraja uchun:

Asosiy metodlar:

- Taklidiy metod (namunani takrorlash)
- Obrazli tushuntirishlar va metaforalar
- O'yin texnikalari
- Qadam-ba-qadam ko'rsatma
- Emotsional qo'llab-quvvatlash

Pedagogik texnikalar:

- Ko'p takrorlash
- Kichik qismlarga bo'lib o'rganish
- Ko'rgazmali materiallar
- Guruhda ishlash (psixologik qulaylik)
- Muvaffaqiyat vaziyatlarini yaratish

O'rta daraja uchun:

Asosiy metodlar:

- Reproduktiv va produktiv usullarning kombinatsiyasi
- Musiqiy tahlil elementlari
- Muammoli vaziyatlar
- Mustaqil ishlashga yo'naltirish
- O'z-o'zini nazorat qilish

Pedagogik texnikalar:

- Individual va guruhli ishlashning balansi
- Turli manbalardan foydalanish
- Ijodiy topshiriqlar
- Refleksiya va o'z-o'zini baholash
- Hamkorlik va o'zaro o'rganish

Yuqori daraja uchun:

Asosiy metodlar:

- Muammoli-izlanish
- Mustaqil tadqiqot
- Ijodiy interpretatsiya
- Tanqidiy tahlil
- Loyiha faoliyati

Pedagogik texnikalar:

- Katta mustaqillik
- Professional darajadagi talablar
- Master-klasslar va seminarlar
- Hamkorlik va mentorliq
- Karera rejalash

3.4. Baholash va monitoring

Har xil mezonlar:

Boshlang'ich daraja:

- Shaxsiy o'sish asosiy mezon
- Sa'y-harakat va ijobiy munosabat
- Asosiy ko'nikmalarni egallash
- Darsga qatnashish va mashq qilish
- O'z imkoniyatlariga nisbatan taraqqiyot

O'rta daraja:

- Standart mezonlar
- Bilim va ko'nikmalar darajasi
- Texnik va badiiy ijro sifati
- Dasturni o'zlashtirish
- Konsert faoliyati

Yuqori daraja:

- Yuqori professional standartlar
- Texnika, interpretatsiya, stilistika
- Mustaqillik va ijodkorlik
- Musobaqa natijalari
- Professional yo'nalish

Baholash usullari:

Joriy baholash:

- Doimiy kuzatish
- Og'zaki baholash va kommentariyalar
- Qisqa sinovlar va tekshiruvlar
- O'z-o'zini va o'zaro baholash

Oraliq baholash:

- Choraklik/semestrlik imtihonlar
- Sinf konsertlari
- Texnik jihatdan tekshirish
- Portfolio tahlili

Yakuniy baholash:

- Yillik konsert
- Davlat attestatsiyasi
- Musobaqa natijalari
- Umumiy taraqqiyot bahosi

Monitoring va korreksiya:

- Har chorakda o'quvchi rivojlanishini tahlil qilish
- Tabaqalar o'rtasida harakat imkoniyatini baholash

- Metodik yondashuvni korrektsiya qilish
- Ota-onalar bilan fikr almashish
- Individual ta'lim rejasini yangilash

IV. TASHKILIY-PEDAGOGIK JIHATLAR

4.1. Tabaqalar yaratish jarayoni

1-bosqich: Dastlabki diagnostika

- Musiqa qobiliyatlarini testlash (eshitish, ritm, xotira)
- O'zlashtirish sur'atini aniqlash
- Motivatsiya va qiziqishlarni o'rganish
- Psixologik xususiyatlarni baholash
- Jismoniy imkoniyatlarni hisobga olish

2-bosqich: Tahlil va qaror

- Diagnostika natijalarini tahlil qilish
- Tabaqalarga ajratish mezonlarini qo'llash
- Har bir o'quvchi uchun tabaqa belgilash
- Guruhlar tarkibini shakllantirish

3-bosqich: Dastur ishlab chiqish

- Har bir tabaqa uchun o'quv rejasi
- Repertuar banki yaratish
- Metodik materiallar tayyorlash
- Baholash mezonlarini ishlab chiqish

4-bosqich: Ota-onalar bilan ishlash

- Tabaqalashtirish mohiyatini tushuntirish
- Har bir tabaqa afzalliklarini ko'rsatish
- Ota-onalar kutishlarini boshqarish
- Hamkorlikka chorlash

4.2. Psixologik jihatlar

Etiketlashtirish xavfidan qochish:

- Hech qanday "kuchsiz" yoki "yomon" tabaqa yo'q
- Har bir tabaqa o'z qiymatiga ega
- Ijobiy nomlanish ("boshlang'ich" o'rniga "asosiy", "yuqori" o'rniga "tadqiqotchi")

- Tabaqalar o'rtasida harakat imkoniyatini ta'kidlash

Har bir tabaqada muvaffaqiyat:

- Har bir daraja uchun erishish mumkin bo'lgan maqsadlar
- Shaxsiy yutuqlarni nishonlash
- Taqqoslashdan qochish
- Har bir o'quvchining noyobligini qadrlash

Motivatsiyani saqlab qolish:

- Qiziqarli va turli xil materiallar
- Tanlash imkoniyati
- Ijodiy erkinlik
- Ijobiy qayta aloqa
- Rag'batlantirish tizimi

4.3. Tabaqalararo harakatlanish

Yuqori tabaqaga o'tish:

- Aniq mezonlar (texnik o'sish, repertuar o'zlashtirish)
- Oraliq sinovlar
- Pedagog tavsiyasi
- O'quvchi va ota-onalar roziligi
- Tajriba davri

Quyi tabaqaga o'tish:

- Faqat pedagog va psixolog maslahati bilan
- Ota-onalar bilan chuqur suhbat
- Psixologik qo'llab-quvvatlash
- Vaqtinchalik yoki doimiy xarakterda
- O'quvchining manfaati birinchi o'rinda

Moslashuv davri:

- Birinchi 1-2 oy kuzatuv
- Qo'shimcha yordam va maslahat
- Doimiy qayta aloqa
- Kerak bo'lganda korreksiya

V. AMALIY TAVSIYALAR

5.1. Pedagoglar uchun

Professionallik:

- Tabaqalashtirish metodikasini chuqur o'rganish
- Turli darajalar uchun repertuar bankini yaratish
- Har bir tabaqa uchun metodlarni egallash
- Doimiy malaka oshirish

Moslashuvchanlik:

- Doimiy monitoring
- Kerak bo'lganda tez o'zgartirish kiritish
- Individual yondashuvni unutmaslik
- Refleksiv amaliyot

Hamkorlik:

- Hamkasblar bilan tajriba almashish
- Ota-onalar bilan ochiq muloqot
- Psixolog bilan hamkorlik

- Boshqaruv qo'llab-quvvatlashi

5.2. Ta'lim muassasalari uchun

Tashkiliy qo'llab-quvvatlash:

- Tabaqalashtirish uchun sharo'itlar yaratish
- Moslashuvchan guruhlar tuzish imkoniyati
- Tegishli xonalar va vaqt taqsimoti
- Moddiy-texnik ta'minot

Metodik yordam:

- Dasturlar va metodik qo'llanmalar ishlab chiqish
- Pedagoglar uchun treninglar
- Tajriba almashish platformalari
- Monitoring va baholash tizimlari

Kadrlar tayyorlash:

- Ixtisoslashgan pedagoglar jalb qilish
- Malaka oshirish kurslari
- Mentor tizimi
- Professional o'sish imkoniyatlari

Xulosa

Tabaqalashtirilgan musiqiy ta'limning metodik asoslari zamonaviy pedagogikaning muhim yutuqi hisoblanadi. Bu yondashuv o'quvchilarning xilma-xilligini tan oladi va har bir o'quvchi yoki guruh uchun optimal ta'lim sharoitlarini yaratishga intiladi. Tabaqalashtirish nafaqat turli darajadagi o'quvchilar uchun mos dastur va metodikani tanlashni, balki har bir o'quvchining maksimal musiqiy rivojlanishini ta'minlash, shaxsiy yo'nalishini qo'llab-quvvatlash va musiqaga bo'lgan qiziqishni saqlab qolishni ham nazarda tutadi.

Amaliy jihatdan, tabaqalashtirish vokal, instrumental, nazariy va ansambl ta'limining barcha sohalarida muvaffaqiyatli qo'llaniladi. Har bir tabaqa - boshlang'ich, o'rta yoki yuqori - o'ziga xos dastur, repertuar, metodlar va baholash mezonlariga ega. Muhimi shuki, tabaqalashtirish statik emas, balki dinamik jarayon - o'quvchilar o'z rivojlanishiga qarab tabaqalar o'rtasida harakat qilishlari mumkin.

Tabaqalashtirilgan yondashuvning muvaffaqiyati pedagog professional mahoratiga, ta'lim muassasasining tashkiliy qo'llab-quvvatlashiga va gumanistik pedagogik muhitga bog'liq. To'g'ri amalga oshirilgan tabaqalashtirish musiqiy ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi, har bir o'quvchining potentsialini ochib beradi va musiqa orqali harmonik rivojlangan shaxslarni tarbiyalashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. КБ Холиков. Отличие музыкальной культуры от музыкального искусства в контексте эстетика. Science and Education 3 (5), 1562-1569

2. КБ Холиков. Роль теоретичности и применения информационных систем в области теории, гармонии и полифонии музыки. *Scientific progress* 2 (3), 1044-1051
3. КБ Холиков. Образовательное учреждение высшего профессионального образования в музыкальной отрасли Узбекистана. *Scientific progress* 2 (6), 946-951
4. КБ Холиков. Музыкальная идея и создание новых идей, его развитие. *Science and Education* 5 (6), 129-136
5. КБ Холиков. Неизбежность новой методологии музыкальной педагогике. *Science and Education* 4 (1), 529-535
6. КБ Холиков. Характеристика психологического анализа музыкальной формы, измерение ракурса музыкального мозга. *Science and Education* 4 (7), 214-222
7. КБ Холиков. Локально одномерные размеры, основа динамично развитого произведения музыки. *Science and Education* 3 (11), 1007-1014
8. КБ Холиков. Задачи хора для вырождающегося нагруженного управления косвенного, противоположного и параллельно-двигающегося голоса. *Scientific progress* 2 (3), 690-696
9. КБ Холиков. Прослушка классической музыки и воздействия аксонов к нервной системе психологического и образовательного процесса. *Science and Education* 4 (7), 142-153
10. КБ Холиков. Манера педагогической работы с детьми одарёнными возможностями. *Science and Education* 4 (7), 378-383
11. КБ Холиков. Магнитные свойства тяготение к человеку многоголосного произведения музыке. *Scientific progress* 2 (3), 728-733
12. КБ Холиков. Система грамматических форм полифонии, свойственных для классической многоголосной музыки. *Science and Education* 5 (11), 137-142
13. КБ Холиков. Искажения при синхронном направлении двух голосов в одновременной системе контрапункта и их решение. *Science and Education* 5 (11), 143-149
14. КБ Холиков. Три новые версии дефиниции формулировки мажора и минора. *Science and Education* 5 (11), 150-157
15. КБ Холиков. Психика музыкальной культуры и связь функции головного мозга в музыкальном искусстве. *Science and Education* 4 (7), 260-268
16. КБ Холиков. Перенос энергии основного голоса к другим голосам многоголосной музыки. *Science and Education* 3 (12), 607-612
17. КБ Холиков. Дифференцированное обучение студентов на занятиях гармонии и анализа музыкальных произведений. *Scientific progress* 2 (3), 1038-1043

18. КБ Холиков. Модели информационного влияния на музыку управления и противоборства. *Science and Education* 4 (7), 396-401
19. КБ Холиков. Характер музыки и результат смысловое содержание произведения. *Scientific progress* 2 (4), 563-569
20. КБ Холиков. Абстракция в представлении музыкально психологического нейровизуализации человека. *Science and Education* 4 (7), 252-259
21. КБ Холиков. Внимания музыканта и узкое место захвата подавление повторения, сходство многовоксельного паттерна. *Science and Education* 4 (7), 182-188
22. КБ Холиков. Защитный уровень мозга при загрузке тренировочных занятиях и музыкального моделирование реальных произведениях. *Science and Education* 4 (7), 269-276
23. КБ Холиков. Элементы музыкальной логики, фундамент музыкального построения. *Science and Education* 3 (1), 578-583
24. КБ Холиков. Основные концепции, проблемы и методы как теории и гармония в деятельности учителя музыкальной культуры в школе. *Science and Education* 3 (1), 663-670
25. КБ Холиков. Музыкальная модель, эффективный численный ритм и программный комплекс для концентрации вокального пения. *Science and Education* 3 (1), 546-552
26. КБ Холиков. Содержание урока музыки в общеобразовательном школе. *Scientific progress* 2 (3), 1052-1059
27. КБ Холиков. Музыка и психология человека. *Вестник интегративной психологии*, 440-443 2 (1), 440-443
28. КБ Холиков. Новые мышление инновационной деятельности по музыкальной культуры в вузах Узбекистана. *Science and Education* 4 (7), 121-129
29. КБ Холиков. Фокус внимания и влияние коры височной доли в разучивании музыкального произведения. *Science and Education* 4 (7), 304-311
30. КБ Холиков. Особенность взаимосвязанности между преподавателем и учащимся ракурса музыки в различных образовательных учреждениях: детском саду, школе, вузе. *Science and Education* 4 (2), 1055-1062